Τρίτη, 18 Σεπτεμβρίου 2012

Ολοκληρώθηκε η τοπογραφική αποτύπωση του σπουδαίου μνημείου του Ενετικού Φρουρίου του Παλαιόκαστρου, μια προσπάθεια που ξεκίνησε μόλις προ δυο μηνών και χρηματοδοτήθηκε από ίδιους πόρους του δήμου Μαλεβιζίου.

Πρόκειται για το πρώτο στάδιο υλοποίησης μιας πρωτοβουλίας που στόχο έχει να αποκατασταθεί και να αναδειχθεί ένα από τα σπουδαιότερα μνημεία του δήμου, που τις τελευταίες δεκαετίες είχε εγκαταλειφτεί στο έλεος της φθοράς. Σε συνεννόηση με την αρμόδια 13η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, ο δήμος Μαλεβιζίου έχει αναλάβει με δικές του δαπάνες την εκπόνηση της σχετικής μελέτης, προκειμένου το μνημείο να ενταχθεί σε πρόγραμμα χρηματοδότησης και να ξεκινήσουν άμεσα οι εργασίες συντήρησης, ανάδειξης και αποκατάστασής του. Η τοπογραφική αποτύπωση περιλαμβάνει μια έκταση περίπου 15 στρεμμάτων, από το λόφο με το φρούριο μέχρι την παραλία (συμπεριλαμβανομένης και της ενετικής ασβεστοκάμινου) και θα αποτελέσει το βασικό εργαλείο πάνω στο οποίο θα στηριχθεί η μελέτη ανάδειξης των δυο μνημείων.

Ο δήμαρχος Κώστας Μαμουλάκης σε δηλώσεις του υπογράμμισε την τεράστια πολιτιστική και ιστορική αξία του μνημείου, ευχαρίστησε την Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων και την προϊσταμένη της κ. Β. Συθιακάκη και την αρχαιολόγο Ελ. Κανάκη για την άψογη συνεργασία και τόνισε: «Η αποκατάσταση και η ανάδειξη του ενετικού φρουρίου στο Παλιόκαστρο, αποτελούσε υποχρέωση αλλά και δέσμευση της δημοτικής αρχής. Σε πολύ σύντομο χρόνο καταφέραμε και ολοκληρώσαμε το πρώτο στάδιο και μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε στη μελέτη ανάδειξης του μνημείου. Στόχος μας είναι το φρούριο του Παλαιοκάστρου να αποδοθεί ως επισκέψιμο μνημείο για τους κατοίκους και τους επισκέπτες της περιοχής με αποτέλεσμα να ενισχυθεί ακόμα περισσότερο ο τόπος μας ως τουριστικός προορισμός. Η πολιτιστική ανάπτυξη του Μαλεβιζίου όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, θα βοηθήσει σημαντικά την ανάπτυξη και άλλων τομέων της τοπικής μας οικονομίας. Θα ήταν αδιανόητο αν σε αυτόν τον αγώνα που καθημερινά δίνουμε για αυτό το σκοπό, δεν συμπεριλαμβάναμε το σπουδαίο αυτό φρούριο στον προγραμματισμό μας», δήλωσε χαρακτηριστικά ο δήμαρχος.

Λίγα λόγια για το Φρούριο του Παλαιοκάστρου.

Το φρούριο του Παλαιοκάστρου αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μεσαιωνικά μνημεία του νησιού. Στη ίδια θέση προϋπήρχε παλαιότερο φρούριο που κτίστηκε από τον αρχιπειρατή Ενρίκο Πεσκατόρε, αμέσως μετά την κατάληψη της Κρήτης από τους Γενουάτες στις αρχές του 13ου αιώνα.

Το Βενετικό φρούριο του Παλαιοκάστρου που χτίστηκε αργότερα αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο των φρουριακών οχυρώσεων του Χάνδακα και ανοικοδομήθηκε όταν φάνηκε η αδυναμία του φρουρίου του Χάνδακα, να αποτρέψει αποτελεσματικά την διείσδυση των εχθρικών πλοίων στον παρακείμενο κόλπο των Φρασκιών.

Το φρούριο του Παλαιοκάστρου ξεκίνησε να χτίζεται το 1573, ολοκληρώθηκε το 1595 και βασίστηκε σε σχέδιο που εκπονήθηκε βάση οδηγιών του αρχιστράτηγου Latino Orsini. Το φρούριο έχει τριγωνική μορφή η οποία καθορίστηκε από το φυσικό ανάγλυφο της θέσης και η απότομη κλίση του βράχου αντιμετωπίστηκε με την υπερύψωση των τειχών που ήταν παράλληλα προς τη θάλασσα.

Η εντυπωσιακή και άριστα σωζόμενη σήμερα καμαρωτή είσοδος του φρουρίου διαμορφώθηκε στη νότια πλευρά του και είναι εν μέρει λαξεμένη στο φυσικό βράχο.

Όπως φαίνεται και στο χάρτη της έκθεσης που εκπόνησε αργότερα ο Fr. Basilikata προς τις

Βενετικές αρχές, στο εσωτερικό του φρουρίου δημιουργήθηκαν τρεις ανισόπεδες πλατείες η «Επάνω», η «Μεσαία» και η «Χαμηλή πλατεία», προκειμένου να εξασφαλιστούν ευρύχωροι και επίπεδοι χώροι που θα κάλυπταν τις ανάγκες των αμυνομένων και διαμορφώθηκαν στρατώνες, φρουραρχείο, εκκλησία, σκοπιές, αποθήκες όπλων και υδατοδεξαμενές.
Η τοιχοποιία του φρουρίου ακόμη και σήμερα εντυπωσιάζει με την επιμέλεια της στην κατασκευή των ισχυρών τοίχων και των άψογων λεπτομερειών. Στη ΒΑ γωνία σώζονται τα ανάγλυφα του φτερωτού λέοντα του Αγίου Μάρκου και των εμβλημάτων αξιωματούχων της εποχής.
Στην έκθεσή που προαναφέρθηκε ο Βενετός Fr. Basilikata αποκαλύπτει τη βασική στρατιωτική λειτουργία του φρουρίου: "η βολή των πυροβόλων του φτάνει μέχρι τον Αλμυρό, το ακρωτήρι της παραλίας του Γιόφυρο και διασταυρώνεται επίσης με την βολή των κανονιών της πόλης του Χάνδακα, παρόλο που είναι μακριά. Το φρούριο αυτό είναι ικανό, με μέτρια δράση, να αντεπεξέλθει σε κάθε ενδεχόμενη επίθεση και να προστατέψει αποτελεσματικά πλοία, που θα μετέφεραν βοήθεια, γιατί εκεί υπάρχει καλό αγκυροβόλιο».
Από το χωρίο αυτό γίνεται εύκολα αντιληπτή η τεράστια σημασία του φρουρίου Παλαιοκάστρου και ο καθοριστικός ρόλος που διαδραμάτισε κατά την υπερεικοσαετή πολιορκία του Χάνδακα από τους Οθωμανούς (1645-1669), η οποία καταγράφεται ως η πλέον μακρόχρονη πολιορκία στην παγκόσμια στρατιωτική ιστορία. Στη παραλία του Παλαικάστρου σώζεται ακόμα σε άριστη κατάσταση μια ασβεστοκάμινος της ίδιας εποχής, γνωστή και αυτή από το σχέδιο του Basilicata, η οποία αποτελεί ένα από τα καλύτερα δείγματα τέτοιων κατασκευών σε ολόκληρη την Κρήτη.

Η ενετική Ασβεστοκάμινος
Η Ασβεστοκάμινος του Παλαιοκάστρου, βρίσκεται στην παραλία του ομώνυμου οικισμού κάτω ακριβώς από τη δυτική κλιτή του λόφου, που καταλαμβάνεται από το εντυπωσιακό Ενετικό φρούριο. Αποτελεί σπάνιο μνημείο της εποχής της βενετικής κυριαρχίας της Κρήτης και φαίνεται πως συνδέεται με το ενετικό φρούριο με το οποίο συνυπήρξε για αιώνες.
Η σημασία της Ασβεστοκαμίνου έγκειται στο γεγονός ότι αποτελεί αξιόλογο και σπάνιο δείγμα βιοτεχνικού κτηρίου της εποχής της Βενετοκρατίας, η οποία είναι γνωστή κυρίως από την οχυρωματική της αρχιτεκτονική και τη ναοδομία. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι το εν λόγω μνημείο απεικονίζεται, με την ίδια ακριβώς μορφή, σε χάρτη του Basilikata του 1618.
Κατά τα προηγούμενα έτη, η αρμόδια 13η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων πραγματοποίησε υποδειγματικά, την πλήρη αναστήλωση και συντήρηση του μνημείου, το οποίο ταυτόχρονα απελευθερώθηκε από τις γύρω αυθαίρετες κατασκευές. Με τη σημερινή παρέμβαση της δημοτικής αρχής μαλεβιζίου το μνημείο αποκαθίσταται ολοκληρωτικά και θα αποτελεί σύντομα ένα ακόμα αξιοθέατο για τους κατοίκους και του επισκέπτες της περιοχής.
{gallery}../ArticleImages/Grafeio_Typou/Deltia_Typou/2012/09/2012_09_18_apotypwsh_paliokastro{/gallery}